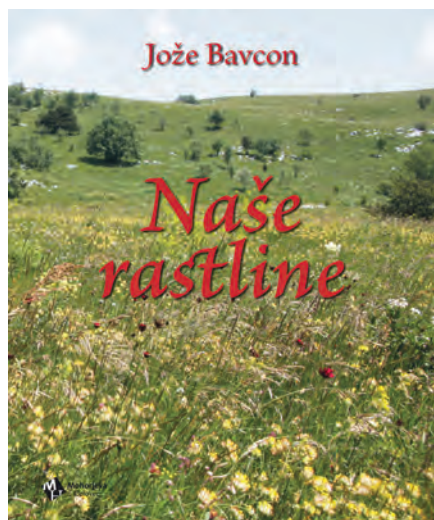

Bavconovo življenje z rastlinami v knjižni izdaji

Bavcon, Jože, 2013: Naše rastline.
Celovec: Mohorjeva založba, 256 str.

Jože Bavcon je vrsti strokovnih knjižnih izdaj v zadnjih letih dodal še eno izrazito poljudno. Naslov *Naše rastline* se bolj ali manj nanaša na v Sloveniji avtohtone divje rastoče praprotnice in semenke, ki so v knjigi predstavljene po fenološkem ključu – po letnih časih, ko so najbolj opazne in najlažje prepoznavne. Glavna poglavja knjige so torej *Zima*, *Zgodnja pomlad*, *Poletje* in *Jesen*. Toda najprej je bil zvedav kmečki fantič s Cerkljanskega, ki so ga rastline zgrabile, še preden je prestopil šolski prag, in je svoj prvi botanični vrt snoval kar pri domačem hlevu. Najprej so bile torej *Moje rastline*, kot je naslov uvodnega poglavja, po stopinjah in pragovih, ko so mu osnovno, srednješolski in univerzitetni učitelji obrusili naravno nagnjenje, pa so postale *Naše rastline*. Tako nekako je njegovo znanje naraslo na poznavanje celotne naše flore in z njim lahko uspešno vodi ne samo svoj domači, temveč tudi znameniti več kot 200 let stari ljublan-

ski botanični vrt. Knjiga bi lahko imela tudi podnaslov *Moje življenje z rastlinami*. V besedilih, ki so zelo poljudna, prirejena ljubiteljem in ne pikolovskim strokovnjakom, je skoraj vedno vsebovana osebna zgodba avtorja z izbrano rastlino. Predstavljene so na ravni vrste ali pa opiše več vrst nekega rodu. Nekatera od besedil so bila že objavljena v reviji *Rože in vrt*, v koledarju Mohorjeve družbe ali v *Idrijskih razgledih*. Na štirih krajih so izjeme, poglavje ni namenjeno posamezni rastlini (vrsti ali rodu), temveč njeni uporabi ali njenim združbam. V *Zimi* sta tako dve izmed poglavij izrazito etnobotanični (*Bršljanov* – predstavitev laufarskega lika, in *Kaj imata skupnega kijasti lisičjak in uadla* – o uporabi kijastega lisičjaka za čiščenje kmečkih peči), v *Pomladi* ima uvodno poglavje naslov *Pisanost senožeti, gmajn in travnikov*, v *Poletju* pa *Senožeti – pisani naravni vrtovi*. Sam jih tako, kot jih je on, ne bi znal opisati. Me pa vabijo in mamijo že vrsto let, čeprav gozdarja, ki naj bi svojo pozornost namenjal vendarle gozdu. Nekaj čisto posebnega jih je popisovati fitocenološko (s čimer imam kar precej izkušenj), povsem drugo pa je njihova ročna košnja (kar mi tudi ni povsem tuje). Vsekakor pa z avtorjem zelo soglašam, da so še košeni in negojeni travniki zelo ogrožena vrednota in njegov zapis dragocen zagovor potrebnosti njihovega varovanja. V opise posameznih vrst ali rodov se ne bi spuščal, vseh je skoraj sto. Zagotovo je v njih veliko zanimivega za različne namene, tako za spoznavanje vrst kot za njihovo gojenje in uporabo. Knjigo zaključuje seznam uporabljene literature in stvarno kazalo latinskih imen. *Naše rastline* so bogato slikovno opremljene, v glavnem z avtorjevimi fotografijami. Strokovno sta besedilo pregledala Nada Praprotnik in Branko Vreš, očitno pa je umanjkal strokovni pregled slikovnega gradiva. Veliko je sicer

povsem primernih in dovolj kakovostnih posnetkov in nekateri med njimi imajo tudi dokumentarno vrednost. Žal pa je v izbor prišlo tudi nekaj posnetkov, pri katerih bodo naši odlični rastlinski fotografi (kar nekaj jih poznam) najbrž zamižali z enim ali pa kar z obema očesoma. Avtorja seveda razumem, najlažje je »obratovati« z lastnimi posnetki in se izogniti vrsti sitnosti, toda vedno bolj smo ljudje podobe in manj besede, torej slikovno gradivo postaja enakovredno besedilu ali ga celo pretehta. Kritični pretres slikovne opreme je torej naloga za morebitni ponatis. Celovški Mohorjevi za-

ložbi velja iskreno priznanje, da se je upala tako knjigo založiti (saj rastline niso ravno tema, ki bi množično pritegnila bralstvo). Prepričan pa sem, da so storili prav in da knjiga kljub razmeroma visoki ceni (skoraj 40 evrov) ne bo ostala na policah. Priporočam jo lahko širokemu krogu bralcev, vsekakor vsem, ki niso ravnodušni za čudoviti naravni rastlinski okras naše dežele.

Igor Dakskobler

V spomin • Prof. mag. Dušan Robič (1933–2013)

Prof. mag. Dušan Robič (1933–2013)

Dušana Robiča vsaj mlajši bralci *Proteusa* morda ne poznajo. V njegovi bibliografiji (mesec dni pred njegovo smrtjo, ko smo se pripravljali, da profesorja počastimo ob njegovi bližajoči osemdesetletnici, jo je za *Gozdarski vestnik* pripravila Maja Božič) najdemo dve objavi v naši reviji. Najprej je to potopis *Gozdar v Bajangi* (letnik 39, številka 6) in nato predstavitev tajge s podnaslovom *Življenjski prostori tukaj in drugod* (letnik 40, številka 2). Ostali njegovi poljudni članki so izhajali predvsem v takratni reviji *Pionir*. V njej je v letih od 1978 do 1983 objavil trinajst prispevkov, ki so mlade bralce poučevali o raznolikosti narave, naravnih procesih in posebnostih rastlin. Dušan Robič je bil gozdar in dolgoletni predavatelj fitocenologije na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete v Ljubljani. Za védo o rastlinskih združbah se je navdušil že kot študent, ki je zelo rad zahajal v gore in bil tudi alpinist. K sodelovanju sta ga pritegnila

la pionirja tovrstnih raziskav pri nas, Vlado Tregubov in Gabrijel Tomažič. Slednjemu je bil več let asistent, imel ga je za svojega učitelja in o njem skupaj s prof. Tonetom Wraberjem objavil tudi izčrpen pregled življenja in dela (*Hladnikia*, 12, 2001). Poznal in upošteval je tudi druge biologe – (paleo) botanike, na primer Maksa in Toneta Wraberja, Ernesta Mayerja in Alojza Šerclja, na katerih objave je na tak ali drugačen način opozarjal svoje študente. Bil je odličen pedagog, predavanja je skrbno pripravljal, jih sistematično podajal in navduševal mlade za nabiranje herbarija in izpopolnjevanje botaničnega znanja. Nesebično si je vzel čas in z njimi delil svoje številne zamisli. Teh je imel res veliko, tudi zato, ker je bil razgledan po sočasni strokovni literaturi, nemški, anglo-ameriški in ruski. Odras obojega, znanja in nesebičnega razdajanja, sta tudi francosko-slovenski in slovensko-francoski fitocenološki slovarček, ki ju je pripravil za afriške študente, ki so študirali gozdarstvo